

انگیزهٔ تأسیس دانشگاه کرمان به قلم مؤسس آن

مهندس علیرضا افضلی پور

از من مهندس علیرضا افضلی پور خواسته شده است انگیزهٔ خود را برای بینانگذاری دانشگاه کرمان به اختصار بیان کنم.

من اطمینان دارم کسانی که با محیط خانوادگی و پرورشی و روحیهٔ من آشنا هستند و ضمناً شور میهن پرستی در سر دارند به یقین می‌دانند که راه منحصر به فرد برای تعالی و سعادت مردم یک کشور همانا راه دانش و فن است و در آنچه من اکنون خواهم نوشت با من کاملاً هم عقیده خواهند بود.

گرچه من پس از پایان تحصیلات عالی در کشور فرانسه و بازگشت به ایران عمر خود را صرف فعالیت‌های بازرگانی کرده‌ام اما همواره بر این عقیده بوده‌ام و اکنون نیز هستم که گردآوری مال برای یک انسان واقعی فقط وسیله‌ای است به منظور نیل به اهداف عالی انسانی و الهی. از این جهت در تمام مدت عمر از ظواهر فریبنده دوری جسته و به یک زندگی بسیار ساده، بی‌هیچ‌گونه پیرایه و تکلف اکتفا کرده‌ام. من همواره به یاد داشته‌ام که آنچه با نهایت صداقت و درستی طی دهها سال تلاش و کوشش بدست آورده‌ام در واقع متعلق به هم‌میهنان عزیزم می‌باشد و باید دیر یا زود به صورتی به صاحبان اصلی آن بازگردانده شود.

این اندیشه را در سال ۱۳۴۹ با همسر مهربان و فداکارم بانو فاخره صبا در میان گذاردم. او همچنانکه انتظار می‌رفت با نهایت خرسندی و حسن تفاهم از آن استقبال کرد و پیشنهاد نمود که برای این منظور شایسته است یک بیمارستان بسازم. من نظر او را بسیار پسندیدم. اما روشن است که یک بیمارستان پس از ساخته شدن و آماده گشتن در مرحله اول نیازمند پزشک و جراح و پرستار و کادر فنی است که باید آموزشهای لازم را دیده باشند.

بدین سبب با خود اندیشیدم بهتر است به جای یک بیمارستان یک دانشگاه تأسیس کنم که به پایه دانشگاههای معتبر جهان برسد و یک یا چند بیمارستان نیز ضمیمه آن شود. این چنین دانشگاهی ضمناً خواهد توانست دیگر نیازهای علمی کشور را بویژه تربیت کادر آموزشی شایسته برآورده سازد.

به هر حال فکر تأسیس یک دانشگاه در اردیبهشت ماه سال ۱۳۵۰ قطعی شد و همسر من نیز با خرسندی بسیار آن را پذیرفت. زیرا تأسیس دانشگاه که ایجاد بیمارستان نیز جزئی از آن بود با نظر او هماهنگی داشت. آنگاه این پرسش بسیار مهم و اساسی پیش آمد که محل این دانشگاه باید در کدام شهر باشد. برخی دوستان پیشنهاد کردند این مرکز علمی در یک شهر کوچک و خوش آب و هوا ساخته شود. گروهی دیگر را عقیده بر این بود در یکی از شهرهای بزرگ که دارای دانشگاه هستند دانشگاه دیگری با امکانات و تجهیزات بهتر و بیشتر ایجاد گردد. اما روشن است به علت وضع خاص جغرافیایی کشور ما و دور بودن محلهای تمرکز جمعیت از یکدیگر تأسیس دانشگاه در یک شهر کوچک نمی‌توانست منظور مرا چنانکه باید و شاید تأمین کند. از طرف دیگر ایجاد چندین دانشگاه در یک شهر (البته تهران مستثنی است) و بی‌نصیب ماندن شهرهای دیگر به هیچ وجه منطقی و معقول به نظر نمی‌رسید.

این مسأله یعنی انتخاب شهری که باید دانشگاه در آن ساخته شود مدت شش ماه مورد بحث و مطالعه همسر و من و برخی دوستان صلاحیتدار بود، سرانجام در آبان ماه سال ۱۳۵۰ شهر کرمان برای این منظور برگزیده شد.

اکنون سعی می‌کنم مهمترین علل این گزینش را بیان کنم.

۱- کرمان یکی از بزرگترین شهرهای ایران است، اما فاصله آن تا تهران از شهرهای دیگری نظیر آن بیشتر است و در یک سخن ساده کرمان شهری دور افتاده است.

۲- هیچ یک از شهرهای دارای دانشگاه، نزدیک کرمان نمی‌باشد.

۳- مردم کرمان با آنکه بسیار فعال و با استعداد هستند اما به علت دوری مسافت تا تهران با مقایسه با اهالی دیگر شهرهای بزرگ از محروم‌ترین مردم ایران محسوب می‌شوند.

۴- در اطراف کرمان معادن بسیار بزرگ فلزات مختلف و کانیهای دیگر موجودند که می‌توانند برای دانشجویان و حتی استادان دانشکده‌های مختلف دانشگاه کرمان میدان وسیع و پربار مطالعه و تحقیق علمی قرار گیرند.

۵- شهر کرمان دارای آب و هوای معتدل است و به علت عدم تراکم جمعیت تهیه زمین بزرگ و کافی برای ساختمانهای دانشگاه در آن چندان دشوار به نظر نمی‌رسد.

به هر صورت پس از آنکه انتخاب کرمان برای تأسیس دانشگاه قطعی شد بلافاصله به تهیه مقدمات این امر خطیر پرداختم و با مسؤولین مربوط مملکتی وارد مذاکره شدم.

روز بیستم تیرماه سال ۱۳۵۱ وزارت علوم و آموزش عالی با تأسیس دانشکده‌های علوم و فنی دانشگاه کرمان موافقت کرد. همچنین مقرر شد پس از

فراهم آمدن کلیه مقدمات لازم برای تأسیس دانشکده پزشکی دانشگاه، یک سال پیش از آغاز ساختمان، آن از وزارت علوم و آموزش عالی مجوز لازم برای این امر کسب گردد.

پس از بررسی و تحقیقات لازم، روز هفدهم دی ماه سال ۱۳۵۱ قرارداد تهیه طرح ساختمان دانشگاه کرمان با مهندسان مشاور- ... بسته شد. در اواسط سال ۱۳۵۳ پس از تهیه و نقشه‌های اجرایی لازم و تهیه زمین مناسب به وسعت پنج میلیون متر مربع زمین ملی که از طرف سازمان جنگلها و مراتع کشور شعبه کرمان برای ساختمان دانشگاه کرمان تحویل شده بود، کار ساختماو و تأسیسات عظیم دانشگاه آغاز شد. در شهریور ۱۳۶۴ کلیه ساختمانهایی که مهندسان مشاور طرح آنها را تهیه کرده بودند به پایان رسید و در ۲۴ شهریور ۱۳۶۴ طبق سند هدیه و صلح بلاعوض، در دفترخانه اسناد رسمی شماره ۴۱ حوزه ثبتی کرمان به مردم شریف کرمان اهدا گردید.

اینک ذکر این نکته را ضروری می‌دانم که مهندسان محترم در تمام این مدت همواره با نهایت حسن نیت و کاردانی و دلسوزی و فداکاری همه امور مربوط به ساختمان دانشگاه کرمان را زیر نظر داشته و از هیچگونه کوشش در این باره دریغ نورزیده‌اند.

من بر خود فرض و واجب می‌دانم از زحمات و تلاش خستگی ناپذیر کلیه این عزیزان در انجام دادن این وظیفه بسیار مهم میهنی نهایت سپاسگزاری و تشکر را صمیمانه ابراز دارم.